

חזון אלהים

מסביב לשלחן השבת

"ראה נתתי לפניכם את הארץ בואו ורשו את הארץ"

אנו פותחים השבת את ספר דברים - הספר החמישי בחומשי התורה, ובו משה רבינו מסבס עם ישראל את כל המאורעות במדבר והלכות שבע ישראל צריכים ללמוד מהם טרם כניסתם לארץ. עוד מוסיף משה רבינו וחוזר על חלק מהמאורעות ופירוט - כדי להזכיר ולהדגיש עניינים החשובים לקיום עם ישראל בארץ.

כבר בתחילת הפרשה משה מעביר לעם ישראל את ציווי ה' - לבוא ולקחת את הארץ, ומהי משמעות הביטוי "בואו ורשו"? כניסה נוחה וללא מלחמות - הארץ מוכנה לפני עם ישראל. וכפי שמבאר רש"י: "אין מערער בדבר ואינכם צריכים למלחמה" ומוסיף שאלו לא שלחו ישראל מרגלים והיו בוטחים בה' לגמרי, היו נכנסים לארץ ללא אחיזה של כלי נשק כלל.

תכניתו המקורית של הקב"ה היתה להכניס את עם ישראל לארץ בדיוק כפי שצאמו ממצרים. באותם נסיים ונפלאות שכבר נעשו להם, היה נוצר רושם גדול על כל עמי כנען "אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו כעד", והיו נרתעים מלהלחם מול ישראל. אלא שירידתם של ישראל ממדברם מפני החטאים שעשו במדבר, והזמן הרב שעבר עד שהגיעו קרוב לארץ - גרם לכך שהעמים לא חששו מהם, ולכן נאלצו להלחם בהנהגת יהושע ולקבוע את הארץ מגדי עמי כנען.

גם צום תשעה באב, אינו דבר שקרה פתאום. חז"ל מתארים לנו שבאשר עם ישראל חטאו בחטא המרגלים, היה זה קרב תשעה באב. אמר להם ה': אתם בכיתם בכיה של חנם, אני אקבע לכם בכיה לדורות, ולכן ביום זה אירע חורבן בית המקדש. אם עם ישראל לא היו חוטאים בחטא זה, יום תשעה באב היה יום של שמחה!

מכאן אנו למדים שכל מעשה לא נכון שלנו - גורם לתוצאות חמורות גם אם אינן נראות מיד, וחשוב מאוד שנתאמץ להוסיף זכויות ובעזרת ה' הנמים הללו נהפכו לימי ששון ושמחה.

מה רבו מעשיך ה'...

הכילו את המאמן...

"ילדים, תראו מי מתקרב אלינו", נשמע קולו של אבא, כשעמדנו ליד הזנבית העבה בצוללת באילת, שיימו לב לצור שמתקדם במהירות ופולט סילוני מים, אתם רואים את הדג החום-נרד, בעל הזרועות והעיניים המביטות בכם? זהו **התמנון**!"

"מדוע קוראים לו תמנון?" שאל יאיר. "כי הוא בעל 8 זרועות, **תמנון** בארמית זה 8, ענה גיל. "נכון", אמר אבא והסביר, "זרועותיו מכוסות בכריות הצמדה, שמסיעות לתמנון להאחז בדברים שונים וחלק מהזרועות משמשות לאכילה".

"איך הוא יצליח לברות, אם ירדפו אחריו?" הסתקרו יאיר. "הוא מתקדם בשחייה על ידי הזרמת מים דרך מעין משפך בשם **ספון** (צנור דק), המצוי בבסיס הזרועות. כשבאים לתקוף אותו, זהו גם מנגנון הגנה: בעת סכנה, מסגל הוא לפלט ענן של דיו שחור מתוך שק מגופו, שמסייע לו להעלם מעין הטורפים", אמר אבא. לא הפסקנו להתפעל מהתמנון...

"הראש נמצא למעלה ובתחתית מצוי פה קטן, המציד בלסתות חזקות ובשני צדדי המסמרות עינים גדולות הדומות לעיני אדם. בזכות גמישותו הרבה ומבנה גופו חסר התליות, הוא מצליח לתפוס גם בסביבה צפופה", הסביר אבא.

"איך הוא מצליח לברות את מזונו?" שאל גיל. "זרועות התמנון רגישות לטעם ועל ידם מצליח התמנון לבחור את מזונו, על פי טעמו האישי. אם זרוע התמנון נתקלת בפסח מזון, כפתורי ההצמדה שבה תפוסו וקורבו את האכל לכוון פיו", תאר אבא. "שמחנו להכיר, תמנון, באיזו זרוע תעדיף שנלחץ אתך ידיו", התגלגל יאיר מצחוק...

הוא והיא.. בפרשה!

- הוא - חלק מהיום, היא - חבל ארץ
- הוא - שם של מלך, היא - מאכל טעים
- הוא - שם של בהמה היא - עיר בארץ ישראל

כותבי עולו ילדים:
הרב ישראל שנהב
ועל כהן

גדולי ישראל

הכילו את המאמן... רבי אהרן מצריאל - רבני המגידים בירושלם

רבי אהרן עזריאל נולד בירושלים בשנת תקע"ט (לפני 191 שנה) לאביו - שהיה מגדולי ירושלים בזמנו של **המהרי"ט אלגזי ובעל "זמרת הארץ"**. כבר בצעירותו התפרסם ר' אהרן בירושלים כגדול בעולם התורה. רבינו צחק מים על ידי **הרב נסים שמואל ארויץ, המכונה הנשי"א** ואלו את תורת הסוד, הוא קבל מראש ישיבת בית-אל **הרב ידינה אבולעפיה - הרב היר"א** - שאחרי פטירתו, הועמד רבינו בראש ישיבת "מדרש חסידים בית-אל".

רבינו נשא לאשה את בתו של ר' **אליעזר פאפו - מחבר הספר "פלא יועץ"**, מחותנו זה קבל רבינו את התכונה הנפלאה לרדף אחר ספרים עד שספרותו היתה לשם דבר בירושלים וכל דורש ספר - היה פונה לשם.

רבינו היה אמן בדרכי החנוך ובהבנת עמקי נפשו של האדם ודבריו נפכים מתוך אגרותיו לבנו בכו"ר, שם מדריך בדרכי הלמוד וקננת המדות. באשר הפירו חכמי ירושלים את כשרונותיו של רבינו, הטילו עליו לצאת לשליחות בגולה לאסוף כסף כדי להקל את מצוקת עניי ירושלים. רבים מיהודי הגולה למדו מרבנו את דרכי עבודת ה'. נסים רבים ארעו עם רבינו. מספר, כי בערוב ימיו באמצע הדפסת ספרו, נפל למשכב וכמעט התאשו הרופאים מחייו, אך אז בליל י' שבט, יום פטירת **רבי שלום שרעבי** זע"א, נגלה אליו והבטיח לו שיבריא ממחלתו. אכן כך היה! פלא!

אחרי סבל של שנתים ימים ממחלת לב, בהיותו בן 60, נתבקש רבינו לשייבה של מעלה, בעיר פו' בשנת תרל"ט, זכותו תגן עלינו ועל ישראל.

את התשובות לחידה: יו לשלוח לפה: 08-6610015 tairneri@gmail.com או בדואר אלקטרוני:

הסיפור שלי

אחריות... חלק ב'

תקציר: לינוי משתמטת מכל מטלות הבית בטענה שהה החפץ הגדול ואין סבה שהיא תעשה למען משפחתה דבר. יוכי מציפה לה ללכת להצגה ולינוי מסכימה. אמא דורשת מלינוי שתשמר על אחיה הקטנים וכשכלם עסיקים בענייניהם, ציפי הקטנה משחקת עם שקית גילון ועולה להחנק.

אמא נמרה את הקניות ונכנסה הביתה, "שלו, תמודה!" אמרה לרנת שישבה בסלון נצירה. "איפה לינוי?" "בחדר שלה, שומעת מוסיקה", ענתה לה רנת והמשיכה לציר. אמא הניחה את השקיות במטבח וכשכרתה לפרק אותן, שמעה קולות חנק. "רנתי, הפסיקי לאכל את העצבים שלך!" קראה.

"אמא, אני כבר ילדה גדולה! אני לא אוכלת צבעים לפחות שבועיים", קראה אליה רנת מהסלון. "אז מ'זה?" הרבהה אמא. היא התקדמה לעבר החדר של ציפי ורנת, שם ראתה את ציפי משחקת עם שקית הגילון ומנסה להכניס את ראשה לתוכה. "ציפי!" קראה אמא והוציאה את ציפי מהעריסה. "מה קרה? מה קרה?" נכנסו בבהלה מתן ושלומי לשמע צעקתה של אמם. "ציפי שחקה עם שקית גילון. היא כמעט נחנקתה". "נצטרך לקחת אותה לבית החולים!" שאל מתן בפחד.

"היא בסדר גמור. ברוך ה', לא קרה כלום", אמא סובבה את ראשה לרנת, "תקראי ללינוי, בבקשה. נאדם, פנתה אל הבנים, "תחזרו ללמוד". הבנים עזבו ולינוי הגיעה לחדר. "שמעתי עליהם. עכשו אני יכולה ללכת להצגה עם יוכי!" שאלה לינוי את אמם. "לינוי", אמרה אמא בעודה מחזיקה את ציפי. "האם זו נראית לך כמו שמירה? אחותך הקטנה כמעט נחנקת עכשו וכל מה שאת מסגלת לחשב עליו זה איזו הצגה?" "זאת לא אשמתי שהיא נוגעת בכל דבר שנמצא לידה!"

"היא תינקת, את צריכה לשמר עליה במיוחד מפני הדברים המסכנים שנמצאים בקרבתה! אמנם, להיות אחות גדולה זו זכות, את מקבלת עם זה הרבה אפשריות, כמו משחקים שאת אוהבת וספרים שאת רוצה, אבל עם כל הזכויות באות חובות. אם את לא מוכנה להתמודד עם החובות... את לא תקבלי את הזכויות. את לא הולכת להצגה עם יוכי היום!"

לינוי נעמה. איך היא תגיב? תעזוב בשבוע הבא... המסך יבוא...

נקודת אור - הרב אמיר בן דוד שליט"א

צום החמישי...

יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה

"אותה לילה, ליל תשעה באב היה. אמר להם הקב"ה: **אתם** בכיתם בכיה של חיים - ואני קובע לכם בכיה לדורות" (תענית כ"ט, ע"א). בחטא המרגלים שחטאו בו ישראל, היה פגם באמת ובאמונה.

באמת - שהוציאו דיבה על הארץ, **באמונה** - בכוח ד' יתברך להנחיל להם את הארץ. על כך קבע הקב"ה לעם ישראל בכיה לדורות. ביום זה נחרבו שני בתי המקדש הראשון והשני. לעומת זאת, מצידו של הקב"ה אנו יודעים כי "בשעה שנכנסו נוכרים להיכל, ראו כרובים המעורין זה לזה" (יומא כד:).

שזה היה סימן שישראל רצויים ואהובים לפני הקב"ה!

בנוסף, אמרו חז"ל כי בט' באב נולד משיח (ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד). אם כן רואים אנו שמצד ישראל יש כאן בכיה, יש גלות, אך מצד הקב"ה יש גאולה, המשיח נולד וישראל רצויים לפניו. כיצד זה מסתדר? מהי האמת?

בעיניים שלנו, חורבן בית המקדש הוא חורבן. גלות ישראל מארץ הקודש היא גלות. אך מהי התכלית של החורבן והגלות? אלא שהתכלית היא בניין בית המקדש השלישי ע"י מלך המשיח ותיקון העולם שיחיו בדרך אמת ובאמונה בקב"ה. כל עוד בית המקדש היה בנוי, המצב של הקלוקל המשיח ואי אפשר היה לתקן. באותו רגע של החורבן, כבר אז למעשה, אז התחיל בניין בית המקדש השלישי, נולד המשיח - והתחיל המהלך לגאולת עם ישראל

"שנזכה לראות עולם יותר טוב.

לא שהיום יותר טוב מאתמול, אלא כל כך טוב,

שאני לא זוכר את האתמול."

הרב שלמה קרליבך

תאיר נרי

בנשיאות הרב ניר בן ארצי שליט"א

בס"ד, גליון מס' 63

פרשת דברים חזון ו' באב תש"ע

תאיר נרי
בנשיאות הרב ניר בן ארצי שליט"א

שמיניסט יקר,
אם עדיין לא החלטת היכן תפרח בשנה הבאה, אם אתה מחפש מקום חם ונעים לגדול בו בתורה, אם אתה רוצה להתעצם במידות וביראת שמיים...

מקום אמנו!

ישיבת "רינת ישראל" בתלמים
בנשיאות הרב ניר בן ארצי שליט"א
ראש הישיבה הרב חנניה מלכה שליט"א

לפרטים: 054-9900572

אמא וזאנים לבקר ולהתעדן
באתר **"תאיר נרי"**
בנשיאות הרב ניר בן ארצי שליט"א
www.tairneri.co.il

מחלקת ספרי תורה
ש"ת תפילין בית א-5

ייעוץ, הדרכה וזיווי
בעת קניית ספרי תורה חדשים.
לכל עדות ישראל באריות

תפילין בית א-5
פה כל הפרטים
02-9975158 | 1-800-795554
www.tefillin.co.il

זמני שבת
במסגרת שבת

19:10	ירושלים
19:26	ת"א
19:18	חיפה
18:23	ב"ש
20:26	ירושלים
20:28	ת"א
20:30	חיפה
20:26	ב"ש

יוצא לאור ע"י
תאיר נרי
בנשיאות הרב ניר בן ארצי שליט"א
מושב תלמים 26 ד.י. לויש דרום 79315
טל. 08-6610015 פקס 1-599-590
tairneri@gmail.com דוא"ל

לאור ההלכה - מפסקי מרן הראשל"צ הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

דברים האסורים בתשעה באב

תשעה באב אסור באכילה ובשתייה. חולה האוכל בתשעה באב, אם היתה אכילתו מזמן מנחה גדולה, יאמר בברכת המזון: "נחם" קודם "ותבנה ירושלים" וחותם "ברוך אתה... מנחם ציון בבניין ירושלים" ולדעת השולחן ערוך לא יאמר "נחם". (עי' שו"ע תקנ"ז וכה"ח שם ס"ק י"א, חגים פ' כ"ו)

מותר לאדם לרחוץ ידיו לתפילת מנחה, רק אם ידיו מלוכלכות או שהוא רגיל לרוחצם לפני כל תפילה. (כה"ח שם ס"ק ג"א, חגים שם)

מותר לגשים לשטוף ולבשל אוכל שהרי אינן מתכוונות לתענוג.

צוהר לתיבה - הרב חנן חסן שליט"א

"אלה הדברים אשר דיבר משה"

למה דחה מצוות הויכח ותוכיח?

רק באחרית ימיו, **מוכיח** משה את בני ישראל, על קלקולים שעשו לאורך השנים. התורה מצוה "**הויכח תוכיח את עמיתך**", אם מדובר במצוה, מדוע נמנע משה מלהוכיחם במשך עשרות בשנים? ומדוע מיוחסת מצוה זו ל"**עמיתך**" דוקא, ולא ל**רֵעֶךָ** למשל?

מעניין שהמילה '**להוכיח**' היא דו-משמעית ומשמשת ל**הוכחה** הגיונית/מתמטית, אך גם ל**תוכחה** ולביקורת. להפתעתנו, שתי הפעולות נגזרות מהשורש, **י.כ.ח.**, שעניינו ראייה תקינה ובהירה של הדברים. אימתי אדם '**נוכח** לדעת'? לאחר **שהוכיחו** לו, הוא מתחיל לראות את הדברים באור שונה, ועומד על אמיתותם. ואין לך **הוכחה** פשוטה יותר לגבי קיומו של דבר, מאשר **נוכחותו (ג.כ.ח.)** לפניך.

תוכחה היא ניסיון מצד המוכיח, להראות למישהו, שאינו רואה את הדברים נכונה, ולהציג לו אותם מצד האמת. האם דברי התוכחה מתקבלים על ליבו של האדם אותו באנו להוכיח?

בד"כ מתגלגלים הדברים ל**ויכוח** (מאותו שורש),

כאשר כל אחד מהצדדים בטוח שהוא רואה **נכוחה** ושראייתו של השני היא המעוותת. לא קל לו לאדם, לקבל **תוכחה** ולספוג ביקורת. הדבר מתקבל אצלנו בד"כ כיהירות מצד המוכיח או כניסיון להשפיל אותנו ולפגוע בכבודנו. לא לחינם קבע שלמה, "**אל תוכיח לך פן ישנאך הויכח לחכם ויאהרך**". דרושה רמה מסוימת של בגרות וחוכמת חיים, כדי להבין שללא **תוכחה**, לא ניתן להיבנות. גופים ומוסדות משלמים סכומי עתק, ל"**מוכיחים**", למבקרים, שיגלו את "ליקויי הראייה" שלהם, כדי שיוכלו לתקנם.

התורה מצווה עלינו להוכיח, אך רק כאשר קיימת סבירות גבוהה שהתוכחה תתקבל, כאשר אתה **מוכיח** את **עִמִּיתְךָ**! מהו **עמית** ומה מיוחד בתואר זה? שרשו הרוחני של תואר זה, רמוז כנראה, בסיפורו של בלעם. כאשר באים שרי מואב להזמין את בלעם, מורהו הקב"ה "**קום לך אִתָּם**". אך בלעם אינו מקיים את הציווי כמשמעו, **וַיֵּלֶךְ עִם שְׂרֵי מוֹאָב, עִמָּהֶם, וְלֹא אִתָּם!** ומהו ההבדל בין **אִתָּם**, מלשון **את**, ל**עִמָּהֶם** מלשון **עִם**? ומסביר רש"י ש"לבו (**של בלעם**) כליבם שווה". כלומר, שאין מדובר רק בהליכה פיזית משותפת, אלא בשותפות רעיונית וערכית.

אסור לנעול נעלים או סנדלים העשויים עור ויש המחמירים שלא לנעול נעל אפילו מגומי עם סוליה עבה, אע"פ שכולה מגומי. (שע"ת אות י"א וכן משמע מהרמב"ם ה' שביתת העשור פ"ג ה"ז)

אפילו מי שנועל נעליים רגילות בהיתר כדלעיל, לא מברך בברכות השחר בתשעה באב "שעשה לי כל צרכי", כיוון שרוב הציבור לא עושה כמותו. יש הסוברים לברך במוצאי תשעה באב, כששובשים את מגעליהם ואין דעתו של ה"בן איש חי" ב"רב פעלים" נוחה מזה. (ר"פ ת"ב ח', שם)

נערך בידי הרב טל חיימוביץ'

"צדיק כתמר יפרח" - מדברי מורנו ורבנו הרב ניר בן ארצי שליט"א

הזדמנות לגילוי מלך המשיח

"חמישה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז וחמשה בתשעה באב. ב"ז בתמוז נשתברו הלוחות ובטל התמיד והובקעה העיר ושרף אפסטמוס את התורה והעמיד צלם בהיכל. בט' באב, נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ וחרב הבית בראשונה ובשניה. ונלכדה ביתר ונחרשה העיר..." (משנה תענית כו.).

ימים אלו מזכירים לנו את כאבו של הקב"ה. ומהו הכאב? הרי על הלוחות הראשונים שנשברו אמר הקב"ה למשה "וישר כוח ששברת?" אלא - שהכאב אינו על הלוחות שנשברו או על בית המקדש שנחרב - אלא על הכאב שסיבלו בניו בנפשם, רוחם ונשמתם, עד ביאת משיח.

על ההפסד וההחמצה הגדולים, שיכלו בניו כבר להיגאל ולא זכו. הלוחות הראשונים נשברו, בית המקדש הראשון והשני חרבו ועם ישראל סובל מאז ועד היום הזה. לקב"ה לא כואב החומר, אלא כואב לו על הזיעה של כל יהודי, על כל שקל שיהודי מזיע עליו באמת וביושר, על לב האדם ועל רגשותיו, גם העתידיות לבוא.

הכל לטובה

כואב לקב"ה על כי אין האדם מבין מה זה לשמוח בטוב וברע. על דבר טוב, קל לשמוח. אך כאשר אדם מקבל משהו רע, מיד הוא נרתע, מתלונן ומתמרמר עד שמסוגל הוא להגיע לידי כפירה חס ושלום. האדם צריך לשמוח ברע שקיבל, כי הוא בא כדי לעזור לו לתקן עוון שעשה או יעשה, או על מנת למנוע ממנו מקרה חמור הרבה יותר.

על ידי הרע שקרה לאדם, מציל אותו הקב"ה מאסון קשה או ממוות. לדוגמא: שוטר תנועה

עוצר יהודי שנסע במהירות מופרזת או שעבר עבירת תנועה אחרת, נותן לו קנס ושלילה. היהודי מתחנן ומשקר ועושה הכל כדי שתבוטל השלילה. השלילה היא דבר רע מבחינת היהודי, אך הקב"ה רואה כי אותו יהודי, בעוד חודש ייסע במהירות 200 קמ"ש בכביש שש ויעשה שם, חלילה, תאונה קטלנית. לו היתה לאדם רוח הקודש, היה מודה לקב"ה יום יום, 24 שעות ביממה על כי בשלילה זו מנע הקב"ה ממנו נזק גדול בנפש ובחומר לו ולמעורבים הנוספים.

על כן, צריך האדם להפנים, כי כל מה שקורה לו, בין אם טוב ובין אם רע - הכל לטובה וישמח בזה. אם אורח עיכב אותך ביציאה מביתך, קרתה לך תקלה במכונית וכדו', כל העיכובים האלו מהקב"ה ולטובה! כל מה שאדם בוחר בעצמו - הוא האחראי לכך, זוהי הבחירה שלו, לטוב או לרע. אך כל מה שקרה לו בלא ידיעתו, בהפתעה, כל מה שלא תלוי בו - **הכל מאת ה' ולטובה!**

ימים מסוגלים לגאולה

כל שנה, בימים אלו של בין המיצרים, יש הזדמנות להתגלות מלך המשיח. תקופה זו היא קשה משתי בחינות: **א.** ימי בין המיצרים, הם ימי דין אשר כולם מרגישים בהם עצבות ודכדוך. **ב.** תקופת התגלות משיח - בזמן זה כוחות הטומאה והסטרא אחרא עובדים קשה ומפריעים מאוד, כיוון שזה הסוף שלו והוא נלחם על כל ניצוץ קדוש שהוא רוצה לשאוב

הגאולה גם דרך הייסורים, דרך ההפרעות של הסטרא אחרא. כאשר אדם מצוי בכאב וייסורים - הוא מאבד את גאוותו, בלי שקרים ובלי תחכומים ועברות וממילא אינו נותן מזון לסטרא, שכל מגמתו להרוס את עם ישראל כדי שחס ושלום לא יבוא משיח. לכן דוקא בתקופה זו של ייסורים, בט' באב בכל שנה, יש סיכוי שמשיח בן דוד יתגלה. משיח נבחר כבר מרחם אמו. הקב"ה מכין אותו להתגלות ולא בפתאומיות. אין זה משנה איך הוא

נראה ומהי זהותו - העיקר שהוא יהודי. כאשר חלק הייחידה' נגשמת משיח (ישנם חמישה חלקים: נפש, רוח, נשמה, חיה ויחידה) שהיא הדרגה הגבוהה ביותר הנמצאת בשמים, יורדת ומתחברת אל המשיח בארץ - (פתאום), אז הוא מחובר לקב"ה ישירות.

על כן בתקופה זו צריך התאמצות והשתדלות מיוחדת לשלום-בית בכל בית. הבעל והאשה צריכים לוותר זה לזו, לא להתעקש, לא להיות קשים. הויתור ההדדי יביא ברכה לבית, שכינה לבית, פרנסה בשפע, הגנה ושמירה לילדים והצלחה בכל ובנוסף - זוהי עזרה גדולה לגילוי משיח. כל מצווה ומצווה, לימוד תורה, תפילה ותיקון המידות - הם עזרה לגילוי משיח. הבסיס מוכן לקבל אותו.

ש"ת בהלכה - הרב חנניה מלכה שליט"א - ראש ישיבת "רינת ישראל" - תלמים

"יש מי שאומר שמברכין קודם ההדלקה ויש מי שאומר שמברך אחר ההדלקה וכדי שהיא עובר לעשייתו לא ייהנה ממנה עד לאחר הברכה, ומשימין היד לפני הנר אחר הדלקה ומברכין, ואח"כ מסלקין היד וזה מקרי עובר לעשייה, וכן המנהג".

ובדעת השולחן ערוך נחלקו האחרונים

יש שהבינו בדעתו שהוא פוסק שצריך להדליק ואח"כ לברך - כן כתב רבי משה כלפון הכהן זצ"ל (בשו"ת שואל וגשאל ח"ב - או"ח סימן נח וזה לשונו). הרבה מן הפוסקים הבינו שהשולחן ערוך סובר שצריך לברך ואחר להדליק. באחרונים מצינו מחלוקת גם בין הפוסקים הספרדים.

דעת **מר"ן ה"בן איש חי** (בא"ח ש"ש פרשת נח אות ח) היא כדעת מהר"י וויל שהבאנו לעיל שמדליקה ואח"כ מכסה את עיניה ומברכת. אבל דעת **מר"ן הגאון הרב עובדיה יוסף שליט"א** היא שתברך ואח"כ תדליק וזו לשונו (שו"ת יחו"ד ח"ב ס' לג): "ועל כל פנים לדין הספרדים ובני עדות המזרח בודאי שצריך להורות לברך קודם ההדלקה... ואדרבה כל שמברכות אחר ההדלקה נכנסות בספק איסור ברכה לבטלה".

לסיכום: רוב בני אשכנז מדליקים ואח"כ מכסים את עיניהם ומברכים ומסתכלים לאור הנר. לגבי בני עדות המזרח הפוסקים כדעת מרן ה"בן איש חי", ידליקו יכסו פניהם ויברכו והפוסקים כדעת מרן הגאון הרב עובדיה יוסף שליט"א יברכו ואח"כ ידליקו.

מותי מברכים

על הדלקת נרות שבת?

שאלה: האם בערב שבת כשמדליקים נרות צריך לברך על הדלקת הנרות ואחר כך להדליק אותם, או שצריך להדליק את הנרות ואחר כך לברך?

תשובה: בהלכה זו יש לדון משני צדדין מצד עובר לעשייתן ומצד ספק חילול שבת "עובר לעשייתן".

יש לנו כלל שאומר: "כל המצוות מברך עליהן עובר לעשייתן" (פסחים ז:), כלומר שצריך לברך על המצווה סמוך לעשיית המצווה בפועל. לדוגמא, כשאדם מניח תפילין, צריך לברך ומיד לקשור את התפילין, כי צריך להסמיק את מעשה המצווה לברכה.

הרמב"ם (הל' אישות פ"ג הלכה כג) כתב, שאם אדם בירך לאחר שעשה את המצווה, הרי זו ברכה לבטלה. לפיכך, נראה שצריך לברך על הדלקת הנרות ואחר כך להדליק את הנרות. כך פסק הרמב"ם במפורש (הלכות שבת פ"ה ה"א וז"ל): "וחייב לברך קודם הדלקה ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קידשנו במצוותיו וציונו להדליק נר של שבת" (וכדעתו פסקו הראביה ועוד).

צד ב - ספק חילול שבת

בעל הלכות גדולות כתב: שקבלת שבת תלויה בהדלקת הנר וכאשר האישה מדליקה נרות של שבת חל עליה שבת.

ומהר"י וויל (בחידושי דינים שבסוף הספר אות כט) כתב, שלאחר שהאישה מברכת (לפני שהיא מדליקה, כבר בשלב ברכה) היא מקבלת על עצמה את קדושת השבת. לפי זה אם האישה תדליק את הנר לאחר שהיא ברכה (וקיבלה עליה את השבת) היא תעבור על חילול שבת, שנמצא שהיא מדליקה אש ומבעירה בשבת.

נמצאנו למדים עד כאן שאם אישה תדליק לפני שהיא מברכת יש בעיה שהברכה כבר לא תהיה בגדר עובר לעשייתן (ולדעת הרמב"ם הברכה היא לבטלה). אם היא תברך לפני ההדלקה, לדעת מהר"י

וויל היא כבר קיבלה על עצמה את השבת ולא תוכל להדליק (כי זה חילול שבת).

ומהר"י וויל כתב **עצה** כיצד לפתור את שתי הבעיות: עצתו היא שקודם כל ידליקו את הנר (כי אם יברכו קודם יקבלו את השבת) וכדי שהברכה תהיה בגדר עובר לעשייתן ישימו את כפות הידיים על העיניים ויברכו ואח"כ יסירו את כפות ידיו ויהנו מאור הנר וזה נקרא עובר לעשייתן.

כדעתו פסק הרמ"א: (או"ח ס' רסג ס"ה וז"ל)